

Народна библиотека „П. Р. Славейков“ – Велико Търново

Университет по библиотекознание и
информационни технологии

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

БИБЛИОТЕКИ ЧЕТЕНЕ КОМУНИКАЦИИ

СБОРНИК С ДОКЛАДИ ОТ
ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА НАЦИОНАЛНА НАУЧНА
КОНФЕРЕНЦИЯ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ

На тема

*Съхраняване, опазване, дигитализиране и популяризиране
на движимото културно наследство*

13 – 14 ноември 2025 г.

Народна библиотека „П. Р. Славейков“
Велико Търново, 2026

Изданието се осъществява с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура“ по програма „Културно наследство“ 2025

Авторите на докладите носят пълна отговорност за съдържанието, оригиналността, изказаните становища и цитираните източници и литература.

- © доц. д-р Калина Иванова, научен редактор, 2026
- © проф. Ивелин Иванов, съставител, 2026
- © д-р Иван Александров, съставител, уводни думи, 2026
- © Марина Стойкова, графичен дизайн, технически редактор, 2026
- © Авторски колектив, 2026
- © Народна библиотека „П. Р. Славейков“ – Велико Търново, 2026

ISSN: 1313-8138 (print)

ISSN: 2683-0981 (online)

Предговор

Двадесет и четвъртата национална научна конференция „Библиотеки – четене – комуникации“ се проведе на 13 и 14 ноември 2025 г. в Регионална библиотека „П. Р. Славейков“ – Велико Търново. Традиционният научен форум отново събра изследователи, преподаватели, библиотечни и музейни специалисти, архивисти и представители на културни институции, които представиха резултати от своите изследвания и професионални практики, свързани с опазването, изследването и популяризирането на книжовното и културното наследство в условията на съвременното информационно общество. В рамките на конференцията бяха разгледани редица теми, посветени на дигитализацията на културното наследство, ролята на библиотеките и архивите като пазители на историческата памет, както и новите технологични и комуникационни възможности за достъп до знание.

Съорганизатори на ежегодния научен форум и дългогодишни партньори в реализирането на конференцията отново са Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Университетът по библиотекознание и информационни технологии – София. Благодарност изразяваме и към всички институции, организации и специалисти, които със своето участие и подкрепа допринесоха за успешното провеждане на конференцията и за утвърждаването ѝ като значимо научно събитие в областта на библиотекознанието, архивистиката, културната история и хуманитаристиката.

Официалното откриване на конференцията беше съпроводено с премиера на филма „Възхвала на Търновград“ на Биляна Траянова, а в рамките на съпътстващите събития бе открита и изложбата „Католиците в България XVII – XX век – книжовно-документални свидетелства във фондовете на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ на Националния археологически институт с музей при БАН, организирана под патронажа на пре-

зидента на Република България. В програмата бе включено и награждаването в конкурса „Благослов за Търновград“.

В рамките на четири научни сесии бяха представени многобройни доклади, посветени на широк кръг въпроси – от архивното дело и библиотечните системи до дигитализацията на културното наследство, съхраняването на редки и ценни колекции, развитието на дигитални библиотеки и популяризирането на културното наследство в онлайн среда. Особено внимание беше отделено на ролята на новите технологии, включително изкуствения интелект и триизмерното моделиране, в процесите на опазване, изследване и представяне на историческото и книжовното наследство. Представени бяха също изследвания, свързани с книжовната история, архивни колекции, аудиоархиви, старопечатни книги и тяхното опазване, както и различни аспекти от културната памет и националната идентичност.

Конференцията се отличи с активно международно участие. Свои доклади представиха учени и специалисти от Полша, Румъния, Сърбия, Унгария, Хърватия и Република Северна Македония. Техните изследвания допринесоха за по-широк сравнителен поглед върху процесите на дигитализация, съхраняване и популяризиране на културното наследство, както и върху развитието на библиотечните и архивните практики в европейски контекст. Чрез представените примери от различни страни участниците имаха възможност да обменят опит, идеи и добри практики, насочени към модернизирването на библиотечната и архивната дейност.

Представените доклади демонстрираха разнообразието от научни интереси и интердисциплинарния характер на изследванията, свързани с културното наследство – от историята на книгата и библиотеките до съвременните комуникационни и дигитални стратегии за достъп до знание. Значителна част от изследванията поставиха акцент върху взаимодействието между традиционното книжовно наследство и новите дигитални форми на съхранение и представяне на информацията, както и върху ролята на библиотеките като активни културни и образователни центрове.

Както и през предходните години, докладите от конференцията се публикуват в настоящия сборник, който дава възможност

представените научни изследвания и добри практики да достигнат до по-широк кръг специалисти, изследователи и читатели. Електронният формат на изданието позволява достъп до публикациите чрез интернет страницата на Регионална библиотека „П. Р. Славейков“ в раздел „Конференции“ (<https://libraryvt.com/bg/nauchna-konferentsia-biblioteka-veliko-tarnovo/nauchna-konferencia-2025>), като по този начин допринася за по-широкото разпространение на научните резултати и за развитието на професионалния диалог в областта на библиотечното и информационното дело.

От съставителите

История и статут на Националното сдружение на общините в Република България

Д-р Светослав Мишев
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

History And Status Of The National Association Of Municipalities In The Republic Of Bulgaria

Dr. Svetoslav Mishev
VTU “St. st. Cyril and Methodius”

Abstract: *The National Association of Municipalities in the Republic of Bulgaria (NAMRB) was established on December 11, 1996, with the representatives of 94 municipalities participating in the founding meeting. Currently, all 265 municipalities are members of NAMRB and it is a national representative body of local self-government in Bulgaria. Through NAMRB, municipalities protect their interests before the central bodies of state power and support the development of local self-government and decentralization in the country.*

Keywords: *municipality, local self-government, association, cooperation, representatives;*

Резюме: Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ) е създадено на 11 Декември 1996 г., като в учредителното събрание участват представителите на 94 общини. Към момента в НСОРБ членуват всички 265 общини и то представлява национален представителен орган на местното самоуправление в България. Чрез НСОРБ общините защитават своите интереси пред централните органи на държавната власт и подпомагат развитието на местното самоуправление и децентрализацията в страната.

Ключови думи: община, местно самоуправление, сдружаване, сътрудничество, представители;

Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ) е учредено на 11 Декември 1996 г. в гр. София, като в учредителното събрание участват 94¹ общини. Сдружението е

¹ Общините учредителки са: Аксаково, Антоново, Априлци, Асеновград, Банско, Белене, Белоградчик, Борован, Борово, Бургас, Бяла (област Варна), Бяла Слатина, Велики Преслав, Велико Търново, Видин, Враца, Габрово, Горна Оря-

първото обединение на местната власт в страната. В Инициативния комитет за създаването му участват: Иванка Караиванова – председател на Общински съвет – Враца, Костадин Чаталбашев – кмет на Община Смолян, Христо Тошков – кмет на Община Аксаково, Петър Дулев – кмет на Община Белене, Венцислав Върбанов – кмет на Община Долни Дъбник, Лъчезар Росенов – кмет на Община Добрич. Първият председател на Управителния съвет на НСОРБ е кметът на Русе Димитър Калчев.

Съгласно чл. 2, ал. 1 от Устава² на НСОРБ неговата правна форма е сдружение с нестопанска цел по смисъла за Закона за юридическите лица с нестопанска цел, в което участват общините, като основни административно-териториални единици, в които се осъществява местното самоуправление. Общината, бидейки основна клетка на местното самоуправление, функционира в две качества – като административно-териториална единица и като юридическо лице³. НСОРБ е отделно юридическо лице от своите членове и функционира въз основа на принципите на доброволност и равнопоставеност. Правилникът за устройството и дейността на НСОРБ⁴ прокламира също принципите на закон-

---

ховица, Гулянци, Димово, Добрич, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Долни Чифлик, Дряново, Етрополе, Земен, Златарица, Златица, Ихтиман, Каварна, Казанлък, Карлово, Кнежа, Ковачевци, Копривщица, Костинброд, Котел, Крумовград, Левски, Лозница, Любимец, Лясковец, Мадан, Малко Търново, Мездра, Мизия, Монтана, Неделино, Никопол, Нови Пазар, Нова Загора, Ново село, Омуртаг, Павел баня, Павликени, Искър (тогава Пелово), Плевен, Пловдив, Поморие, Пордим, Провадия, Раднево, Разград, Роман, Ружинци, Русе, Садово, Самоков, Самуил, Свищов, Своге, Сливен, Сливница, Сливо поле, Смолян, София, Стара Загора, Стражица, Струмяни, Суворово, Сунгурларе, Сухиндол, Тетевен, Твърдица, Трекляно, Троян, Угърчин, Хасково, Чипровци, Шабла и Ямбол.

² Приет от Учредителното събрание на НСОРБ на 11 декември 1996 г.; изм. от Общото събрание на НСОРБ на 16 май 1997 г.; изм. и доп. от Общото събрание на НСОРБ на 11 декември 2001 г.; изм. и доп. от Общото събрание на НСОРБ на 9 юли 2004 г.; изм. и доп. от Общото събрание на НСОРБ на 22 февруари 2007 г.; изм. и доп. от Общото събрание на НСОРБ на 3 декември 2014 г.; изм. и доп. от Общото събрание на НСОРБ на 23 февруари 2016 г.

³ Друмева, Е. Конституционно право на Република България. София, Сиела, 2013, с. 627.

⁴ Приет от Общото събрание на 18 юни 1998 г.; изм. и доп. от Общото събрание,

ност, самостоятелност, гарантиране и защита на интересите на общините и публичността, като основни начала за осъществяване на дейността на органите му. Посочените принципи, като всеки правен принцип, са ценностно натоварени и се разглеждат от теорията, като нормативни твърдения, които дават аргументи за политическото и моралното оправдание на правото⁵. Изрично прокламиране на някои общи за публичното право принципи, наред със специфични такива, които се отнасят само до дейността на сдружението, показва, че за членовете му правната сила на тези принципи е еднаква.

Сдружението е създадено в обществена полза, като седалището му е в гр. София, а адресът на управлението му се определя с решение на Управителния му съвет. Основните цели, за които е създадено НСОРБ, са защитата на общите интереси на неговите членове, както и поддържането и развитието на местното самоуправление и местната демокрация в Република България. Основните нормативни актове въз основа на които сдружението осъществява своята дейност са Конституцията на Република България, Европейската харта за местното самоуправление, Законът за местното самоуправление и местната администрация, Законът за юридическите лица с нестопанска цел, Уставът на НСОРБ и Правилникът за устройството и дейността на НСОРБ. Сдружението има и правомощия дадени му с редица други нормативни актове, като Закона за нормативните актове, Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, Закона за публичните финанси, Закона за обществените поръчки, Закона за местните данъци и такси, Закона за регионалното развитие, Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие, Закона за Националната агенция за приходите, Закона за защита при бедствията и други, особено в отделните сфери на изпълнителната дейност.

проведено на 28 юни 2002 г.; изм. и доп. от Общото събрание, проведено на 21 април 2005 г.; изм. и доп. на основание чл. 20, ал. 1, т. 14 от Устава на НСОРБ от Управителния съвет на 11 септември 2007 г., изм. и доп. от Управителния съвет на 10 септември 2015 г., изменен и допълнен от Управителния съвет на 29 март 2019 г., изменен и допълнен от Управителния съвет на 18 юли 2019 г.

⁵ Панайотова, Е. Основни принципи на изпълнителната дейност по АПК. София, Сиби, 2018, с. 71.

За постигането на целите си НСОРБ осъществява разнородни действия, най-важните от които са: представляването и защитаването на интересите на общините пред Народното събрание, Президента на републиката, Министерския съвет, министерствата и други централни ведомства, които имат компетентност по отношение на въпросите свързани с местното самоуправление. НСОРБ разработва предложения за промяна и усъвършенстване на законите в областта на местното самоуправление и местната администрация, както и изготвя проекти на нормативни актове, засягащи дейностите на общините. Сдружението задължително подготвя становища и предложения по Законопроекта за държавния бюджет на Републиката, в частта му за общините. Това негово правомощие, правилно е определено в теорията като „изключително важна възможност” и „особено важно правомощие”, чрез които се формира местната фискална политика на държавата⁶. НСОРБ има огромна роля при подпомагането на общинските съветници, кметовете и служителите в общинските администрации при осъществяване на техните в задължения, като оказва съдействие при информационното и организационно-техническото осигуряване на дейността им. Основен метод на това подпомагане е организирането на национална система за обучение и квалификация на общинските съветници, кметовете и служителите в общинските администрации, както и разработването и реализирането на програми за обучение в съответствие с потребностите на своите членове. Сдружението подпомага длъжностните лица, осъществяващи функции по местното самоуправление и чрез предоставянето на експертни, консултантски и технически услуги на общинските съветници, кметовете и служителите в общинските администрации. Добра практика на НСОРБ е издаването на Наръчник, който се предоставя на всеки избран кмет или общински съветник след встъпването му в длъжност. Наръчникът подробно разглежда статута на общинските съветници и кметовете, като в него се разясняват редица техни правомощия.

НСОРБ, съгласно своя устав, има и ролята на медиатор при наличието на спор между своите членове или между община и

⁶ Сивков, Цв. Общината. София, Сиби, 2002, с. 72.

държавен орган. Сдружението подпомага и насърчава и постигането на общи цели между общините и посредством различни форми на сдружаване между общините за решаване на общи проблеми и задачи от местно и регионално значение. НСОРБ осъществява коопериране и взаимодействие със сродни организации в други страни, посредством членуването му в международни сдружения, чиято дейност е свързана с проблемите на местното самоуправление и местната администрация. ЕХМС дава изрична възможност за сътрудничество на местните власти от различни държави в своя чл. 10, ал. 2, като формулировката на нормата предполага максимално широка рамка и разнообразни форми на сътрудничество, което може да бъде ограничено, само от изрични законови текстове⁷. НСОРБ представлява и защитава интересите на своите членове пред европейските институции и международните организации. Именно НСОРБ е субектът, който осигурява гласност и обществена подкрепа за развитието на местната демокрация и местното самоуправление в Република България.

Основните органи на сдружението са: Общо събрание, Контролен съвет, Управителен съвет и Изпълнителен директор. Общото събрание е съставено от общините-членки на сдружението. Те се представляват в него посредством своите делегати. Всяка община има по двама делегата в ОС – кметът на общината и един представител излъчен от съответния общински съвет. Всеки от тях има право на един глас съгласно чл. 4 от Правилника на Сдружението. В сдружението, като пълноправни членове, могат да участват само общини от Република България, не се допуска участието на други сдружения на общини, други административно-териториални, съставни административно-териториални и териториални единици, както и техни сдружения. Членството в Сдружението не изключва правото на общините да участват в други местни, регионални и международни сдружения. Уставът допуска института на асоциирания член, като такива членове могат да участват само търговски дружества, в които общината е собственик на повече от половината от техния капитал. Членовете на Сдружението се приемат от Общото събрание. Кандидатите отправят писмена молба

---

⁷ Пак там, с. 71.

до Управителния съвет, който разглежда молбата в едномесечен срок и внася кандидатурата в Общото събрание. Приемането на членовете става с явно гласуване и с обикновено мнозинство. Асоциираните членове, за разлика от редовните членове, се приемат от Управителния съвет. Техните представители подават писмено заявление до Изпълнителния директор. В седемдневен срок Изпълнителният директор разглежда заявлението и внася кандидатурата в Управителния съвет. Представител на асоцииран член в Сдружението може да бъде лице, което има право да го представлява съгласно Търговския закон или учредителния му акт.

Хипотезите за прекратяване на членството в Сдружението са следните: извършване на административно-териториална промяна, водеща до закриване на общината; решение на съответния общински съвет, подадено до Управителния съвет, не по-късно от 6 месеца преди датата на напускане, но не по-рано от една година от възникване на членството на съответната община в сдружението при условията на чл. 6 от Устава; системно нарушаване на Устава или при извършване на действия, увреждащи доброто име и престижа на Сдружението; неучастие на представителите на общината в работата на Сдружението и неговите органи, в продължение на повече от една година; системно неплащане на годишния членски внос в сроковете по чл. 31, ал. 2 от Устава; прекратяване на асоцииран член по реда и при условията предвидени в Търговския закон.

Общините-членове на НСОРБ, чрез своите представители, имат следните права по отношение на Сдружението: участват в работата на Общото събрание; избират и могат да бъдат избирани да участва в другите органи на Сдружението; участват в обсъждането и решаването на въпроси от общ интерес; ползват се от дейността на Сдружението и могат да търсят защита на интересите си чрез него; участват във всички прояви на Сдружението в страната и в чужбина; своевременно се информират за всички актове и действия на Сдружението и неговите органи; имат свободен достъп до всички документи, свързани с дейността на Сдружението. Асоциираните членове имат всички права, с изключение на правото да избират, да бъдат избирани и да участва в другите органи на Сдружението и правото на свободен достъп до всички документи,

свързани с дейността на Сдружението, а при участие в работата на Общото събрание имат право на съвещателен глас.

Сред задълженията на членовете на НСОРБ са: да спазват Устава, решенията на Общото събрание и на другите органи на Сдружението; редовно да плащат годишния членски внос в размери, определени от Общото събрание, и в срокове по чл. 31, ал. 2 от Устава; да не използват по какъвто и да е начин участието си в Сдружението за цели, противоречащи на Устава, и да не уронват с действията си неговото добро име и престиж.

Основните правомощия на Общото събрание са уредни в чл. 13 от Устава и те са: да приема, изменя и допълва Устава на Сдружението; да избира и освобождава с тайно гласуване членовете на Управителния съвет и на Контролния съвет; да избира и освобождава с тайно гласуване председателя на Управителния съвет и председателя на Контролния съвет; да приема програмата за дейността на Сдружението; да приема годишните отчети за дейността на Управителния и Контролния съвет; да приема годишния бюджет на Сдружението и отчета за неговото изпълнение; да отменя решения на Управителния съвет, които противоречат на закона, на Устава и на целите и задачите на Сдружението; да взема решение за прекратяване дейността на Сдружението; да определя размера на средствата за издръжка на дейността на административния персонал на Сдружението; да решава въпросите за уреждане на имуществените отношения при прекратяване на членство и за разпределянето на останалото, след удовлетворяване на кредиторите, имущество след ликвидация; да утвърждава статута и вида на отличията на Сдружението⁸.

Управителният съвет се състои от 23 лица, които се избират с тайно гласуване от Общото събрание. Съставът на Управителния съвет се формира на регионален принцип като 12 общини имат по

⁸ Според чл. 1 от приетия от Общото събрание на 12.02.2019 г., изм. и доп. от Общото събрание на 05.03.2025 г. Статут и видове отличия на НСОРБ, Сдружението може да присъжда следните видове отличия: „Принос за развитие на местното самоуправление” – за община, „Принос за развитие на местното самоуправление” – за общинар, „Партньор на общините”, „Глас на общините”, „Общински инвеститор” и „Цялостен принос за развитието на НСОРБ”.

един представител в него, плюс един представител от Столичната община. Общините се групират в шестте района за планиране, определени в чл. 4 от Закона за регионалното развитие. Конкретният брой на членовете на Управителния съвет от съответния планов район и начинът на тяхното номиниране се определя в Правилника за устройството и дейността на НСОРБ⁹. За активна работа и принос към местното самоуправление, извън редовния състав на Управителния съвет, могат да бъдат избирани и почетни членове. Почетните членове участват с право на съвещателен глас в заседанията на УС. Възможността утвърдени авторитети, с доказана компетентност в областта на местното самоуправление, да участват в работата на Управителния съвет може да се оцени положително, защото повишава качеството на взетите решения и същевременно е форма на приемственост и институционална традиция.

Правомощията на Управителния съвет са определени в чл. 20 от Устава на Сдружението. Сред тях са: организирането и изпълнението на решенията на Общото събрание; осъществяването на дейността на Сдружението между заседанията на Общото събрание; избирането, чрез конкурс и освобождаването на Изпълнителния директор и определянето на възнаграждението му; определянето на структурата на административния персонал на Сдружението, по предложение на Изпълнителния директор; свикването на Общото събрание; вземането на решения за придобиване и разпореждане с имущество на Сдружението и определянето на пълномощията на Изпълнителния директор в тази област; обсъждането на изготвения от Изпълнителния директор проект на бюджет и внасянето му в Общото събрание; изготвянето на годишен отчет за дейността на Сдружението и организирането на публикуването му, след неговото приемане от Общото събрание. Управителният съвет взема решения за създаване на временни комисии и определя на задачите им; присъжда отличията на Сдружението, в съответствие със Статута за

⁹ Съгласно чл. 28 от Устройствения правилник на НСОРБ, конкретният брой членове на УС от отделните райони за планиране, се определя на базата на броя общини, включени в тях, по формулата: Брой общини в съответния район : 12 = брой членове на УС от района. Налице особеност за Югозападния район за планиране, като при него не се смята Столична община.

отличия. Той определя реда и организирането на извършването на дейността на Сдружението, включително и дейността в обща полза, като УС носи отговорност за това. УС сам определя структурата си и разпределя на функциите между членовете си. В негова компетентност са и вземането на решения за създаване и закриване на постоянни комисии и определянето на техния състав на основата на доброволно заявено участие от представителите на членовете на Сдружението. Други негови правомощия са: приемането на Правилник за устройството и дейността на Сдружението; вземането на решения за създаването и закриването на научни, консултантски, издателски и стопански звена, които да подпомагат дейността и да съдействат за изпълнение на задачите на Сдружението; вземането на решения за откриване и закриване на клонове на Сдружението, след мотивирано предложение на не по-малко от седем съседно разположени общини, по ред определен в Правилника за устройството и дейността на Сдружението; вземането на решение за прекратяване на членството на община, в случаите предвидени в устава; вземането на решение за участие в търговски дружества и в други юридически лица с нестопанска цел.

Сред специфичните правомощия на УС е правото му да определя представителите на Сдружението в междуведомствени органи, да одобрява състава на контактните групи с държавните институции и състава на национални делегации на общините в органите на Съвета на Европа и на Европейския съюз. За такива представители могат определяни само Изпълнителният директор на НСОРБ, общински съветници, кметове или служители в общинските администрации. Важно е да се отбележи, че съгласно чл. 22, ал. 2 от Устава на Сдружението, представителите са обвързани със задължителен мандат. Излъчените представители на НСОРБ отчетат своята дейност с доклад пред УС на всеки шест месеца, освен ако естеството на дейността им не налага по-често отчитане. Въз основа на представените доклади, УС може да прецени, че се налага да се смени съответният представител и да вземе решение за извършване на промяната.

Управителният съвет заседава най-малко веднъж на три месеца. Необходимият кворум за вземането на решения е присъст-

вието на повече от половината от неговите членове. Със съвещателен глас в заседанията на УС могат да участват и членовете на Контролния съвет, както и Изпълнителният директор. Считаю, че поради голямата интензивност на общественно-политическите отношения в последните години, би било добре УС на НСОРБ, да заседава по-често, защото местните власти са най-близо до гражданите на Републиката и така, УС ще може да излага по-актуални становища пред централните органи на държавната власт.

Като орган със самостоятелни правомощия се характеризира Председателят на УС на НСОРБ. Неговите конкретни правомощия са: да представлява Сдружението пред държавните органи, юридическите и физическите лица и други организации в страната и в чужбина; да свиква УС на заседание, по своя инициатива или по искане на не по-малко от 1/3 от членовете му. Ако Председателят не свика заседание в едномесечен срок от постъпване на искането, то може да се свика от всеки един от заинтересованите членове на УС. Той ръководи заседанията на Управителния съвет и подписва протоколите от заседанията му. Негово правомощие е да осъществява координацията и взаимодействието между другите органи на Сдружението. Председателят на УС се подпомага от заместник-председатели. Те, съгласно чл. 23 от Устава, са трима и се избират и освобождават от УС с мнозинство, повече от половината от общия брой на членовете му.

Общото събрание избира Контролен съвет на Сдружението, който се състои от петима членове. Основната неговата компетентност е да контролира изпълнението на решенията на Общото събрание и Управителния съвет. КС също така контролира дейността на Управителния съвет и на изпълнителния директор, като следи за спазването на Устава и на Правилника за устройството и дейността на НСОРБ. КС контролира изпълнението на бюджета на Сдружението и финансовата дисциплина, контролира управлението на имуществото на Сдружението и внася предложения в Общото събрание за неговото ефективно и законосъобразно използване. При необходимост Контролният съвет организира извършването на финансови ревизии в Сдружението. КС дава становище по годишния отчетен доклад на Управителния съвет и ежегодно отчита

дейността си пред Общото събрание. Необходимият кворум за да заседава КС е трима негови членове, а решенията се вземат с обикновено мнозинство.

Исклучително важни органи на НСОРБ, които не са посочени като отделни негови органи в Устава му, са постоянните комитети, които се създават с решение на Управителния съвет. Задачата им е да подпомагат дейността на Сдружението, като устройството и дейността им са определени в Правилника на НСОРБ. Целите, които им се поставят от Устава, са: да подготвят предложения за усъвършенстването на нормативната уредба за местното самоуправление и да ги представят пред Управителния съвет; да осигуряват обмен на положителния опит между членовете; да съдействат за повишаването на управленските умения и квалификацията на длъжностните лица в общините; да подготвят искания за организиране на консултантска, експертна и друга помощ; да насърчават междуобщинското сдружаване за решаване на конкретни въпроси от взаимен интерес¹⁰; да осъществяват контакти и взаимодействие с представителите на централната власт в рамките на мандат, определен от Управителния съвет; да изпълняват и други задачи, възложени от Общото събрание и/или Управителния съвет.

Оперативното управление на НСОРБ се осъществява от Изпълнителен директор. Той се избира от Управителния съвет, чрез конкурс, като Председателят на УС сключва с него договор за управление за срок от четири години. Изпълнителният директор отчита дейността си пред УС. Съгласно чл. 28 от Устава на Сдружението изпълнителният директор има следните правомощия: да организира изпълнението на решенията на Управителния съвет; да назначава и освобождава административния персонал, както и да ръководи и координира неговата дейност; да ръководи и координира дейността на научните, консултантските, издателските и стопанските звена към Сдружението и да назначава и освобождава ръководителите им; да представлява Сдружението при кандидатстване и управление на проекти, подкрепящи и финансира-

---

¹⁰ Най-разпространената форма на междуобщинско сътрудничество са Местните инициативни групи (МИГ), които се създават под формата на сдружения с нестопанска цел по реда на ЗЮЛНЦ.

щи неговата дейност; да разработва годишния проектобюджет на Сдружението и го представя на Управителния съвет за обсъждане и внасяне за разглеждане от Общото събрание. Изпълнителният директор отговаря за изпълнението на бюджета и се отчита за това пред Общото събрание в края на всяка финансова година и управлява имуществото на Сдружението. Той отговаря за съхраняването на архивите и организирането на деловодната дейност на Сдружението. Също така той е компетентен да създава работни групи в изпълнение на Годишната програма за дейността на НСОРБ и решенията на Общото събрание и на Управителния съвет. Негово е и задължението да осигурява организационно-техническото обслужване на Общото събрание, на Управителния съвет и на Контролния съвет.

Националното сдружение на общините в Република България е сред най-значимите проявления на прокламираната в чл. 44 от Конституцията свобода на сдружаване и в същото време е най-влиятелният субект, който отстоява правата и интересите на местните общности пред централните органи на държавната власт.

Библиография:

1. Друмева, Е. Конституционно право на Република България. София, Сиела, 2013.
2. Панайотова, Е. Основни принципи на изпълнителната дейност по АПК. София, Сиби, 2018.
3. Сивков, Цв. Общината. София, Сиби, 2002.

Съдържание/Content

Предговор	5
<i>От съставителите</i>	
Уводни думи	12
<i>д-р Иван Александров</i>	
Дигиталната библиотека на Централната университетска библиотека „Михай Еминеску” в Яш: Модерен подход за съхраняване и достъп.....	15
<i>Симона Синзиану, Алина Филимон, Оана Мерчеш</i>	
<i>The Digital Library Of The “Mihai Eminescu” Central University Library Of Iași: A Modern Approach To Preservation And Access</i>	
<i>Simona Sînzianu, Alina Filimon, Oana Mercheș</i>	
Читалня с колекция и архив „Проф. Богдан Богданов, д.н.“: от лична библиотека към дигитален академичен ресурс	25
<i>Ангелина Гимишева, Юлияна Станимирова</i>	
<i>Reading Room With The Collection And Archive Of „Prof. Bogdan Bogdanov, D.Sc.“: From Personal Library To Digital Academic Resource</i>	
<i>Angelina Gimisheva, Yuliyana Stanimirova</i>	
Унапређење дигитализације библиотечке грађе кроз пројектне активности у народној библиотеци „Стеван Сремац“ – Ниш.....	38
<i>Соња Шуковић, Александра Аџић</i>	
<i>Enhancing The Digitization Of Library Materials Through Project-Based Activities At The “Stevan Sremac” Public Library In Niš</i>	
<i>Sonja Sukovic, Aleksandra Adzic</i>	
Зачувување, дигитализација и популаризација на движното културно наследство во библиотеките.....	49
<i>Аница Милева, Гонца Анастасова</i>	
<i>Preservation, Digitization And Popularization Of Movable Cultural Heritage</i>	
<i>Anica Mileva, Gonca Anastasova</i>	

**Между духовната пробуда и скеча или за илюстрацията
в рекламната стратегия на българската католическа
периодика от началото на XX век..... 64**

доц. д-р Васил Загоров

*Between Spiritual Awakening And Sketch: On Illustration
In The Advertising Strategy Of Bulgarian Catholic Periodicals
At The Beginning Of The 20th Century*

Assoc. Prof. Dr. Vasil Zagorov

**Книги, библиотеки и печати: по следите на книжовните
колекции на българските католически ордени (1878 – 1944)..... 79**

гл. ас. д-р Габриела Ангелова

*Books, Libraries, And Seals: A Study Of The Book Collections
Of The Bulgarian Catholic Orders (1878 – 1944)*

Assist. Prof. Dr. Gabriela Angelova

**Медийното представяне на българското културно наследство
като част от публичния образ на страната 95**

гл. ас. д-р Марина Маринова

*The Media Representation Of Bulgarian Cultural Heritage
As Part Of The Country's Public Image*

Assoc. Prof. Dr. Marina Marinova

**Диалог с изкуствения интелект за краеведската дейност
и дигитализирането на книжовно-документалното наследство 106**

д-р Светослава Димитрова-Станева, гл. ас. д-р Гергана

Янчева, гл. ас. д-р Камелия Планска-Симеонова

*Dialogue With Artificial Intelligence On Local History Activities
And The Digitization Of Literary And Documentary Heritage*

Dr. Svetoslava Dimitrova-Staneva, Senior Assistant Dr. Gergana

Yancheva, Senior Assistant Dr. Kamelia Planska-Simeonova

**Участието на Народна библиотека „Иван Вазов“ в проект
PressMint: дигитални ресурси в контекста на споделеното
европейско наследство 119**

Иван Крачанов, Димитър Минев

*The Participation Of National Library Ivan Vazov In The Pressmint Project:
Digital Resources In The Context Of A Shared European Heritage*

Ivan Kratchanov, Dimitar Minev

**Виртуална възстановка на олтар от средновековна църква в
археологически обект „Шушманец“, Великотърновско 131**

проф. д-р Николай Кънев, доц. д-р Пламен Събев

*Virtual Restoration Of An Altar From A Medieval Church
In The „Shushmanets“ Archaeological Zone, Veliko Tarnovo*

Prof. Dr. Nikolay Kanev, Assoc. Prof. Dr. Plamen Sabev

Петко Р. Славейков и скритото зад QR кода (проект за популяризиране на живота и делото на Петко Р. Славейков чрез кратки видеа, посредством QR код)	144
<i>д-р Атанаска Стамболийска, д-р Симеон Бояджиев</i>	
<i>Petko R. Slaveykov And The Hidden Behind The QR Code (a project on the popularization of the life and work of Petko R. Slaveykov on short videos, accessible through a QR code)</i>	
<i>Dr. Atanaska Stamboliyska, Dr. Simeon Boyadzhiev</i>	
Опазване, дигитализиране и популяризиране на поезията на търновския творец Николай Колев – Поета	148
<i>Людмила Тодорова</i>	
<i>Preservation, Digitization And Popularization Of The Poetry Of The Veliko Tarnovo Artist Nikolay Kolev – The Poet</i>	
<i>Lyudmila Todorova</i>	
Дигитални ресурси в библиотечната система на Република Северна Македония	158
<i>доц. д-р Милен Михов</i>	
<i>Digital Resources In The Library System Of The Republic Of North Macedonia</i>	
<i>Assoc. Prof. Dr. Milen Mihov</i>	
Разширен хронологичен доклад за развитието на Прима-Софт ООД и Софт.Либ ООД, приноса към библиотечното дело и дигитализацията	170
<i>Ивайло Георгиев, Виолина Георгиева</i>	
<i>Expanded Chronological Report On The Development Of Prima-Soft And Softlib And Our Contribution To Library Work And Digital Transformation</i>	
<i>Ivaylo Georgiev, Violina Georgieva</i>	
„Писменото съкровище по Долен Дунав“ – дигиталната памет на региона и нейното значение за културната идентичност	177
<i>Николай Господинов</i>	
<i>“The Written Treasure Of The Lower Danube” – The Digital Memory Of The Region And Its Importance For Cultural Identity</i>	
<i>Nikolay Gospodinov</i>	
Портретът „Христина Морфова и Людмила Проконова“ на Елисавета Консулова-Вазова като част от националното културно наследство: опазване и популяризиране	190
<i>д-р Мария Бранкова</i>	
<i>The Portrait “Hristina Morfova And Lyudmila Prokopova” By Elisaveta Konsulova-Vazova As Part Of The National Cultural Heritage: Preservation And Promotion</i>	
<i>Dr. Mariya Brankova</i>	

**Аудио архиви на културната памет: грамофонната
плоча – предизвикателства и възможности за опазване 198**

Емилия Боянова

*Audio Archives Of Cultural Memory: The Gramophone Record –
Challenges And Opportunities For Preservation*

Emilia Boyanova

**За Диплографията или Двойното счетоводство и търговската
терминология в документи на Евлогий и Христо Георгиеви
(из архива на Евлогий и Христо Георгиеви при НА-БАН)..... 207**

Георги Георгиев

*On The Diplographic Or Double-Entry Bookkeeping In The Commercial
Records Of Evlogi And Hristo Georgievi (from the archives of the Evlogi
and Hristo Georgievi brothers at the Bulgarian Academy of Sciences)*

Georgi Georgiev

**История и статут на Националното сдружение на общините
в Република България..... 223**

д-р Светослав Мишев

*History And Status Of The National Association Of Municipalities
In The Republic Of Bulgaria*

Dr. Svetoslav Mishev

**Ориенталската ръкописна колекция в Националната библиотека
„Св. св. Кирил и Методий“ (формиране, състав, разкриване) 235**

д-р Невена Граматикова

*The Oriental Manuscript Collection In The „St. St. Cyril And
Methodius“ National Library (Formation, Composition, Disclosure)*

Dr. Nevena Gramatikova

**Християнски елементи на движимото културно наследство
и взаимодействието между Църква и Държава за тяхното
съхранение, употреба и популяризиране..... 250**

ст. ик. Павел Гърбов

*Christian Elements Of Movable Cultural Heritage And The Interaction
Between Church And State For Their Preservation, Use And Promotion*

Stavr. Economos Pavel Garbov

Великият молебен богородичен канон на Теодор Дука Ласкар 256

проф. хабил. д-р Димитър Кенанов

The Great Litany To The Virgin Mary By Theodor Doukas Laskaris

Prof. Habil Dr. Dimitar Kenanov

**За значението на маргиналиите в старопечатните книги
(По материали от библиотеката при Шуменския
университет „Епископ Константин Преславски“)..... 281**

гл. ас. д-р Данко Георгиев

*On The Significance Of Marginalia In Old Printed Books
(Based On Materials From The Library Of The Shumen University
„Bishop Konstantin Preslavski“)*

Chief. Assist. Prof. Dr. Danko Georgiev

**Рестаурация на книжни материали от фонда
на Регионален Исторически Музей – Шумен..... 296**

Галина Якимова

*Restoration Of Book Materials From The Fund Of The Regional
Historical Museum – Shumen*

Galina Yakimova

**Хибридно наследство: „Приказка за приказни герои“ като мост
между детската литература, музиката и дигиталното бъдеще..... 302**

Мая Паскова, д-р Габриел Георгиев

*Hybrid Heritage: “A Tale Of Fairy-Tale Heroes” As A Bridge Between
Children’s Literature, Music, And The Digital Future*

Maya Paskova, Dr. Gabriel Georgiev

**Поредицата „Златна библиотека“ и приносът ѝ
за адаптирането на класическата литература
за детската публика през 30-те – 40-те години на XX в. 312**

проф. д-р Алберт Бенбасат

*The Golden Library Series And Its Contribution To The Adaptation Of
Classical Literature For Children’s Audiences In The 1930s And 1940s*

Prof. Dr. Albert Benbassat

**Екологично устойчиви биотехнологии за опазване
на писменото културно наследство 325**

гл. ас. д-р инж. Искра Цветанска

*Environmentally Sustainable Biotechnologies For The Preservation
Of Written Cultural Heritage*

Assist. Prof. Dr. Eng. Iskra Tsvetanska

**Учебници и практически ръководства
от калоферския учител Никола Начов 334**

доц. д-р Александър Ковачев

*Textbooks And Educational Support Materials
By The Teacher Nikola Nachov*

Assoc. Prof. Dr. Alexander Kovachev

**Търновецът Джорджо Момчев –
благотворителна и обществена дейност 346**
проф. д-р Светла Атанасова

*Georgio Momchev From Turnovo – Charity And Public Activities
Prof. Dr. Svetla Atanasova*

**Аспекти от прилагане защитата интересите на държавата
като собственик и пазител на документите от Националния
архивен фонд. Нормативни основания, предизвикателства
и анализи на критериите за достъпност на документите
и повишаване цените на услугите 353**
д-р Тихомир Тонков

*Aspects Of Implementing The Protection Of The Interests
Of The State As The Owner And Custodian Of Documents
From The National Archival Fund. Normative Grounds,
Challenges And Analyses Of The Criteria For Accessibility
Of Documents And Increasing The Prices Of Services
Dr. Tihomir Tonkov*

**Популяризиране на движимото културно
наследство сред „дигиталните туземци“ 365**
ас. д-р Стефка Чернева

*Promoting Movable Cultural Heritage Among “Digital Tribesman”
Assistant Dr. Stefka Cherneva*

**Съхраняване и популяризиране на местно културно
наследство чрез краеведските сайтове на Регионална
библиотека „Стилиан Чилингиров“ – Шумен 374**
Николай Лазаров

*Preservation And Promotion Of Local Cultural Heritage Through The
Regional Studies Websites Of The “Stilian Chilingirov”
Regional Library – Shumen
Nikolay Lazarov*

**Литературата като инструмент за социална промяна:
участието на РБ „П. Р. Славейков“ в проекта G-BOOK 3 ..... 382**
Мартина Янкова-Радолова

*Literature As A Tool For Social Change: The Participation
Of The Rb “P. R. Slaveykov” In The G-Book 3 Project
Martina Yankova-Radolova*

**Библиотекаря в годините на Поликризите –
как да поддържа благополучието? 390**
Йоана Чапска

*The Librarian In A Polycrisis World – How To Foster Well-Being?
Joanna Chapska*

**Библиотека НУ-УБ „Гоце Делчев“ Штип
и културно наследство: состојба и дејности..... 408**

Jovana Rilak

*Library Of The NI-UL „Goce Delchev“ Shtip
And Cultural Heritage: Status And Activities
Jovana Rilak*

**Петте најголеми библиотеки во Европа
и нивните културни наследства 418**

Билјана Миладинова, Ирена Тонева

*The Five Largest Libraries In Europe And Their Cultural Heritage
Biljana Miladinova, Irena Toneva*

**Устойчиво развитие, иновации, застој. Бележки към актуалното
състояние на българската библиотечна наука и практика..... 428**

доц. д-р Евгения Русинова

*Sustainable Development, Innovation, Stagnation.
Notes On The Current State Of Bulgarian Library Science And Practice
Assoc. Prof. PhD Evgeniya Rusinova*

**Едиционната дейност на Съюзите „Отец Паисий“ (1928 – 1943) –
явление в българското книгоиздаване..... 436**

Николай Поппетров

*The Publishing Activities Of The „Father Paisii“ Unions (1928 – 1943) –
A Phenomenon In The Bulgarian Book Publishing
Nikolay Poppetrov*

БИБЛИОТЕКИ – ЧЕТЕНЕ – КОМУНИКАЦИИ

Двадесет и четвърта национална научна
конференция с международно участие

Велико Търново, 13 – 14 ноември 2025 г.

Българска

Първо издание

Научна

Съставители: проф. Ивелин Иванов
д-р Иван Александров

Формат 60x90/16

Печатни коли 28,5

Печат: Печатница „Сира“ Велико Търново